

รายงานสรุปประเมินผลโครงการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(โครงการที่ 23)

กิจกรรม ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดในลูกประ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
มิถุนายน 2561

สรุปผลการประเมินโครงการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(โครงการที่ 23)

กิจกรรม ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดในลูกประ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

มิถุนายน 2561
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
สรุปผลการประเมินโครงการ/กิจกรรม	2
วัตถุประสงค์	3
สรุปผลการดำเนินงานตามแผน	4
สรุปงบประมาณ	4
ความสำเร็จของการดำเนินงาน	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงาน	5
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	6

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสรุปประเมินผลโครงการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการที่ 23) กิจกรรม “ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดในลูกประ” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.) และเพื่อหาฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและหาปริมาณฟีนอลิกทั้งหมดจากลูกประโดยวิธี DPPH และการหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิก โดยใช้ Folin-Ciocalteu reagent ข้อมูลที่ได้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โครงการดังกล่าวสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริม สนับสนุน พัฒนางานบริการวิชาการ และบริการสังคม ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่นตามแนวทางประเทศไทย 4.0 เป้าประสงค์ที่ 4.1 มหาวิทยาลัยมีการบริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่น สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ท้องถิ่น แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน กลยุทธ์ : กลยุทธ์ที่ 4.1.2 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ตัวชี้วัด : ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริที่ส่งผลต่อชุมชน/สังคม (nstru 4.20)

โครงการดังกล่าวดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – มิถุนายน 2561 ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 34,846.30 บาท (สามหมื่นสี่พันแปดร้อยสี่สิบบาทสามสิบสตางค์) และได้ดำเนินการแล้วเสร็จเนื่องจากโครงการดังกล่าวจัดทำในรูปแบบของการวิจัย จึงมีผลการวิจัยดังนี้ การตรวจสอบสารฟลักซ์เคมีเบื้องต้นของสารสกัดหยาบ ethanol ของเนื้อลูกประ พบสารฟลักซ์เคมีเบื้องต้น 6 กลุ่มคือ ซาโปนิน แทนนิน เทอร์พีนอยด์ สเตอรอยด์ ฟลาโวนอยด์ และอัลคาลอยด์ แต่ไม่พบสารในกลุ่มแอนทราควิโนน สารสกัดจากเนื้อลูกประ ออกฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ ($IC_{50} = 13.26$ (mg/L)) ได้ดีกว่ากรดแอสคอร์บิก ($IC_{50} 23.62$ (mg/L)) และมีสารปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดโดยมีค่าเท่ากับ 27.69 mg GAE/g of extract ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเนื้อของลูกประมีสารต้านอนุมูลอิสระที่ดี

นางสาวเน่งน้อย แสงเสนห์
หัวหน้าโครงการ

สรุปรายงานผลการประเมินโครงการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการที่ 23)
กิจกรรม ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดในลูกประ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

---

1. สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การส่งเสริม สนับสนุน พัฒนางานบริการวิชาการ และบริการสังคมที่ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่น ตามแนวทางประเทศไทย 4.0

เป้าประสงค์ที่ 4.1 : มหาวิทยาลัยมีการบริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่น สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ท้องถิ่น แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4.1.2 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริที่สอดคล้องกับภูมิสังคม

สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ของหน่วยงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนางานบริการวิชาการ และบริการสังคมที่ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่นตามแนวทางประเทศไทย 4.0

เป้าประสงค์ที่ 4.1 : ชุมชน ท้องถิ่น แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4.1.2 : ดำเนินโครงการพระราชดำริและบูรณาการศาสตร์ และบูรณาการพันธกิจ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริที่สอดคล้องกับสิทธิประโยชน์ที่มีในท้องถิ่น

สนองตอบต่อตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัย

ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริที่ส่งผลต่อชุมชน/สังคม (nstru 4.20)

สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ของหน่วยงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การส่งเสริม สนับสนุน พัฒนางานบริการวิชาการ และบริการสังคมที่ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่น ตามแนวทางประเทศไทย 4.0

เป้าประสงค์ที่ 4.1 : มหาวิทยาลัยมีการบริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาลและความต้องการของท้องถิ่น สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ท้องถิ่น แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สนองตอบต่อตัวชี้วัดของหน่วยงาน

ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริที่ส่งผลต่อชุมชน/สังคม (nstru 4.20)

2. ลักษณะโครงการ

☒ พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน	☒ พัฒนาบุคลากร
☐ บริการทางวิชาการ	☐ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
☒ ด้านบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสิ่งแวดล้อม	☒ พัฒนานักศึกษา*
☐ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกภาพ	
☐ บริหารจัดการนโยบายและแผน	

3. สถานะโครงการ โครงการเดิม โครงการใหม่

4. ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2560 - มิถุนายน 2561

5. สถานที่จัดโครงการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ อ.เน่งน้อย แสงเสนห์ ตำแหน่ง อาจารย์ โทรศัพท์ 0814784359

7. วัตถุประสงค์ของโครงการ

7.1 เพื่อเป็นแนวทางสนองพระราชดำริในโครงการ อพ.สธ. ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงสืบสานงานต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

7.2 เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์ทรัพยากรและจัดทำข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น โดยบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่น

7.3 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการบริการจัดการสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อพ.สธ.

7.4 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้มแข็งให้กับมหาวิทยาลัย

7.5 เพื่อศึกษาฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและหาปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดจากประ

7.6 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยเบื้องต้นไปใช้ประโยชน์

8. กิจกรรมการดำเนินงานตามแผน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา		หมายเหตุ
		ตามแผน	ปฏิบัติจริง	
1	เสนอโครงการ	ต.ค. 60	ต.ค. 60	
1	เตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่	พ.ย. 60	พ.ย. 60	
2	สำรวจพื้นที่และสำรวจบริเวณที่จะเก็บตัวอย่างพืช (ผลประ)	พ.ย. 60	พ.ย. 60	
3	- ศึกษาทางพฤกษเคมีผลประ - ศึกษาฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระด้วยวิธี DPPH assay - ศึกษาปริมาณฟีนอลิกทั้งหมดด้วยวิธี folin-ciocalteu colorimetric	ธ.ค. 60-มิ.ย. 61	ธ.ค. 60-มิ.ย. 61	

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา		หมายเหตุ
		ตามแผน	ปฏิบัติจริง	
4	สรุป และรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลผลทดลอง	มิ.ย. 61	มิ.ย. 61	
5	สรุปและเขียนรายงาน	มิ.ย. 61	มิ.ย. 61	

9. สรุปการดำเนินงานตามแผน

ล่าช้ากว่าแผน ตามแผน เร็วกว่าแผน

10. งบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

แหล่งงบประมาณ หมวดเงิน (In Cash) 34,900 บาท

หมวดเงิน (In Kind) ..... บาท

งบประมาณแผ่นดิน จำนวนที่ได้รับ 34,900 บาท ใช้จริง 34,846.3 บาท

แผนงาน แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รหัสงบ 34-001/900

งบประมาณเงินรายได้ จำนวนที่ได้รับ บาท ..... ใช้จริง ..... บาท

แผนงาน..... ผลผลิต..... รหัสงบ.....

งบประมาณอื่น ๆ จำนวนที่ได้รับ ..... บาท ใช้จริง ..... บาท

งบรายจ่าย-รายการ	งบประมาณ	สรุปค่าใช้จ่าย
1. งบดำเนินงาน	34,846.30	
1.1 ค่าตอบแทน		
1.2 ค่าใช้สอย	3,000	
1.2.1 ค่าจ้างเก็บประและเตรียมและสกัดสารจากประเพื่อการวิเคราะห์	3,000	ค่าจ้างเก็บประ 2 ครั้ง และเตรียมสารสกัดโดยการแช่ในตัวทำละลายและระเหยแห้งจนได้สารสกัดหยาบจากประเพื่อการวิเคราะห์
1.3 ค่าวัสดุ	31,848.30	
1.3.1 ค่าสารเคมี, ค่าวัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์, เครื่องแก้ว, ค่าวัสดุสำนักงาน, เอกสาร, กระดาษอื่นๆ	31,848.30	ค่าสารเคมี วัสดุอุปกรณ์วิทยาศาสตร์, เครื่องแก้ว ที่ใช้ในการวิจัย ค่ากระดาษ หมึกพิมพ์ และวัสดุสำนักงาน เพื่อจัดทำเอกสารและรูปเล่ม
รวมทั้งสิ้น	34,846.30	

11. ความสำเร็จของการดำเนินงาน

11.1 เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

- (√) ผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (ร้อยละ 100)
 ( ) ผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ร้อยละ 60 – ร้อยละ 99
 ( ) ผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ต่ำกว่า ร้อยละ 60

11.2 เปรียบเทียบกับเป้าหมายของโครงการ

- ( ) สูงกว่าเป้าหมาย เพราะ .....
- ( ) ตามเป้าหมาย (ร้อยละ 100)
 (√) ร้อยละ 60 - ร้อยละ 99
 ( ) ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเป้าหมาย

12. ผู้เข้าร่วมโครงการ

12.1 กลุ่มเป้าหมายของโครงการ งานวิจัย 1 เรื่อง

12.2 ปริมาณกลุ่มเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ งานวิจัย 1 เรื่อง

12.3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- นักศึกษา เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ในสาขาวิชาเคมี
- บุคคลทั่วไป

13. ผลการประเมินโครงการ / กิจกรรม

13.1 ประเภทของผลผลิตโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผลผลิตที่เป็นโครงสร้างทางกายภาพ หรือผลิตภัณฑ์ (Products)
 ผลผลิตที่เป็นลักษณะการให้บริการ (Service)
 ผลผลิตที่เป็นลักษณะเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ (Management)

13.2 ผลผลิตที่ได้รับจากโครงการ (ระบุผล)

โครงการวิจัย 1 เรื่อง

13.3 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม -

13.4 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/ผลผลิตที่ได้รับจากโครงการ

ตัวชี้วัด (Indicators)	เป้าหมาย (Target)	ผลที่ได้รับ (Actual)	ผลเป้าหมาย	
			สูง	ต่ำ
งานวิจัย	1 เรื่อง	1 เรื่อง	√	

14. ผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการ

1. งานวิจัย 1 เรื่อง
2. ได้ข้อมูลฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและปริมาณสารฟีนอลิกทั้งหมดในลูกประ
3. นักศึกษาร่วมทำวิจัย

15. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

นักศึกษาได้เรียนรู้การทำวิจัยแบบครบกระบวนการ

16. ผลกระทบ

- ผลกระทบเชิงบวก
นักศึกษาได้เรียนรู้การทำวิจัยแบบครบกระบวนการ
- ผลกระทบเชิงลบ
-

17. ปัญหา/อุปสรรค/แนวทางแก้ไข

- ปัญหา
-
- อุปสรรค
-
- แนวทางแก้ไข
-

18. งานที่จะดำเนินต่อหลังจากการดำเนินโครงการ

เพิ่มเติมการศึกษาในด้านอื่น ๆ ของผลประต่อไป

19. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพของลูกประ (*Elateriospermum tapos* Bl.) ส่วนเนื้อ ในการทดลองในครั้งนี้ ได้แบ่งการทดลองออกเป็น การตรวจสอบสารพฤกษเคมีเบื้องต้น (phytochemical screening) การทดสอบคุณภาพวิเคราะห์ในการต้านอนุมูลอิสระเบื้องต้น (TLC screening) การทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพโดยการวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกรวม (total phenolic content) การทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ โดยวิธี DPPH radical scavenging assay ของสารสกัดหยาบ ethanol ซึ่งมีผลการทดลองเป็นดังนี้

1. การเตรียมตัวอย่าง

นำตัวลูกประที่เก็บได้ มาล้างทำความสะอาด และแยกเอาเฉพาะเนื้อของลูกประมาทำการวิจัย โดยหั่นเนื้อลูกประเป็นชิ้นเล็ก แล้วนำไปอบแห้ง ในตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง จะได้พืชแห้งที่มีน้ำหนักร้อยละผลผลิต (%ความชื้น) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 น้ำหนักและร้อยละของส่วนต่าง ๆ ของลำแพนที่ใช้ในการทดลอง

ส่วนที่ใช้ทดลอง	น้ำหนักสด (g)	น้ำหนักแห้ง (g)	% ความชื้น
เนื้อลูกประ	2932.33	420.11	85.67

2. การสกัดสารสกัดหยาบจากเนื้อลูกประ

นำเนื้อลูกประแห้งมาสกัดด้วยตัวทำละลาย 95% ethanol ด้วยวิธีการแช่หมัก (maceration) นำสารละลายที่กรองได้มาระเหยตัวทำละลายด้วยเครื่องระเหยสารแบบหมุนภายใต้สุญญากาศ (rotary evaporator) จะได้ส่วนสกัดหยาบชั้นเอทานอล (ethanol extract) ที่มีน้ำหนักสารสกัดหยาบร้อยละผลผลิต (%yield) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละและน้ำหนักของสารสกัดหยาบส่วนต่าง ๆ ของเนื้อลูกประ

ส่วนของประ	น้ำหนักแห้ง (g)	น้ำหนัก crude (g)	% yield
เนื้อลูกประ	300	57.40	19.13

3. การตรวจสอบสารพิษเคมีเบื้องต้น

การตรวจสอบสารพิษเคมีเบื้องต้นของสารสกัดหยาบ ethanol จากเนื้อลูกประ *Elateriospermum tapos* BL.) โดยแบ่งการทดสอบสารทุติยภูมิ (secondary metabolites) ออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ ซาโปนิน แแทนนิน เทอร์พีนอยด์ สเตอรอยด์ แอนทราควิโนน ฟลาโวนอยด์ และอัลคาลอยด์ อาศัยปฏิกิริยาการเกิดสีหรือตะกอน พบว่าได้ผลการทดลอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การตรวจสอบสารพิษเคมีเบื้องต้นของสารสกัดหยาบส่วนต่าง ๆ ของเนื้อลูกประ

ส่วนของประ	สารพิษเคมี						
	ซาโปนิน	แทนนิน	เทอร์พีนอยด์	สเตอรอยด์	แอนทราควิโนน	ฟลาโวนอยด์	อัลคาลอยด์
เนื้อลูกประ	+	+	+	+	-	+	+

หมายเหตุ (+) พบสารพิษเคมี, (-) ไม่พบสารพิษเคมี

จากผลการทดลองดังตารางที่ 3 การตรวจสอบสารพิษเคมีเบื้องต้นของสารสกัดหยาบ ethanol ของเนื้อลูกประ พบสารพิษเคมีเบื้องต้น 6 กลุ่มคือ ซาโปนิน แแทนนิน เทอร์พีนอยด์ สเตอรอยด์ ฟลาโวนอยด์ และอัลคาลอยด์ แต่ไม่พบสารในกลุ่มแอนทราควิโนนโดยให้ผลการทดลองดังนี้

- 1) การทดสอบสารในกลุ่มซาโปนิน พบการเกิดฟองถาวรในสารสกัดอย่าง แสดงว่า สารสกัดมีสารในกลุ่มซาโปนินเป็นองค์ประกอบ
- 2) การทดสอบสารในกลุ่มแทนนิน พบการเปลี่ยนสีสารละลายเป็นสีเขียวดำ หรือน้ำเงินด้วย ferric chloride ในสารสกัด แสดงว่าสารสกัดมีสารในกลุ่มแทนนินเป็นองค์ประกอบ
- 3) การทดสอบสารในกลุ่มเทอร์พีนอยด์ พบการเกิดวงแหวนสีน้ำตาลตรงรอยต่อระหว่างชั้นของสารสกัดกับ sulfuric acid ในสารสกัดตัวอย่าง แสดงว่าสารสกัดมีสารในกลุ่มเทอร์พีนอยด์เป็นองค์ประกอบ
- 4) การทดสอบสารในกลุ่มสเตอรอยด์ พบว่าสารสกัด เกิดการเปลี่ยนสีสารละลายเป็นสีน้ำเงิน หรือน้ำเงินเขียว แสดงว่ามีสารในกลุ่มสเตอรอยด์เป็นองค์ประกอบ
- 5) การทดสอบสารในกลุ่มแอนทราควิโนน ไม่พบการเกิดปฏิกิริยากับสารที่ทดสอบในสารสกัด แสดงว่าไม่มีสารในกลุ่มแอนทราควิโนนเป็นองค์ประกอบ
- 6) การทดสอบสารในกลุ่มฟลาโวนอยด์ พบว่าสารสกัดส่วน เกิดการเปลี่ยนสีสารละลายเป็นสีเหลืองเข้ม แสดงว่ามีสารในกลุ่มฟลาโวนอยด์เป็นองค์ประกอบ
- 7) การทดสอบสารในกลุ่มแอลคาลอยด์ พบว่าสารสกัดส่วน เกิดการตกตะกอนสีเหลืองด้วยสารละลายแวกเนอร์ แสดงว่ามีสารในกลุ่มแอลคาลอยด์เป็นองค์ประกอบ

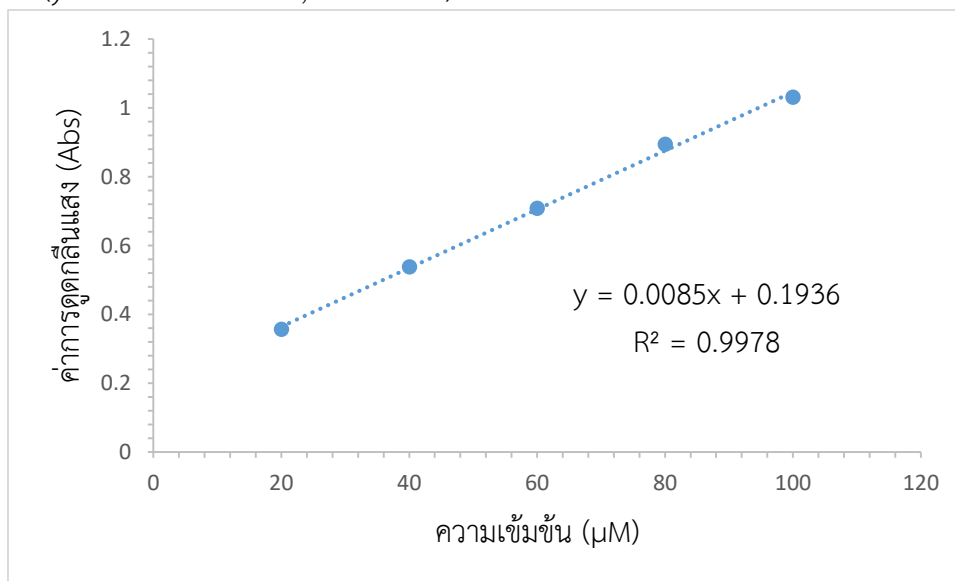
4. การทดสอบการทำ TLC Screening เพื่อตรวจสอบคุณภาพวิเคราะห์ในการต้านอนุมูลอิสระเบื้องต้น

ในการหาระบบตัวทำละลายที่เหมาะสมในการแยกสารสกัดจากเนื้อลูกประ โดยใช้ระบบตัวทำละลายเดี่ยว คือ hexane 100%, chloroform 100% และ ethanol 100% พบว่าไม่สามารถแยกสารได้ จึงใช้ระบบตัวทำละลายผสม พบว่าระบบของตัวทำละลายผสมระหว่าง chloroform : ethanol อัตราส่วน 20 : 80 สามารถแยกสารสกัดได้ดี

นำสารสกัดหยาบของเนื้อผลประทดสอบฤทธิ์อนุมูลอิสระเบื้องต้น ด้วยเทคนิคโครมาโทกราฟีแผ่นบาง (TLC) พบว่า มีปรากฏการฟอกจางสีบนพื้นที่สีม่วงตรงตำแหน่งของสารบนแผ่น TLC ที่แสดงให้เห็นว่า สารสกัดจากเนื้อลูกประ สามารถต้านอนุมูลอิสระได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศวรรณ คงจันทร์ (2554) ได้ศึกษาความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระในผักพื้นบ้านบางชนิด ได้แก่ ลำแพน ชะคราม ดอกโสน ดอกขจร สะเดาดิน และมะกอกป่า ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ตัวอย่างผักพื้นบ้านทั้ง 6 ชนิด สามารถฟอกจางสี DPPH ได้ จึงมีสมบัติในการต้านอนุมูลอิสระ

5. การหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด (total phenolic content)

การหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดหยาบ ethanol จากเนื้อลูกประ ด้วยวิธี folin-ciocalteu colorimetric assays โดยใช้ gallic acid เป็นสารมาตรฐาน พบว่าได้กราฟมาตรฐานของ gallic acid ($y = 0.0085x + 0.1936$, $R^2 = 0.9978$) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กราฟมาตรฐาน gallic acid

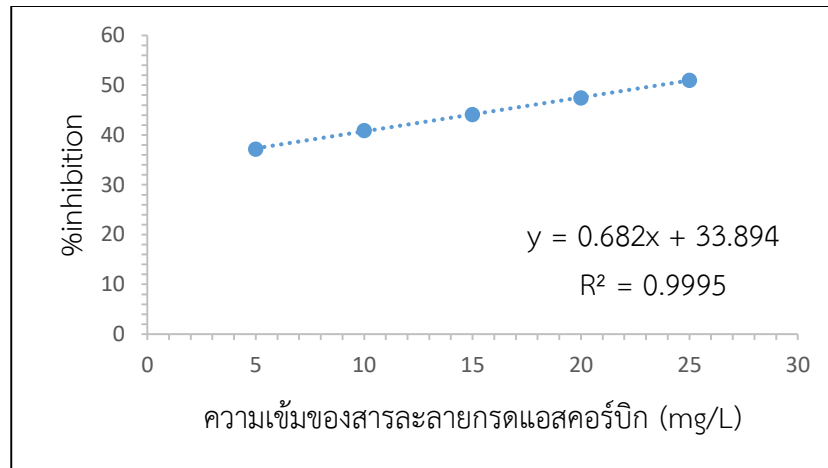
การวิเคราะห์หาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดของสารสกัดสามารถคำนวณได้จากกราฟมาตรฐาน gallic acid ในหน่วยมิลลิกรัมสมมูลของ gallic acid ต่อน้ำหนักสารสกัด 1 กรัม mg GAE/g extract ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด (total phenolic content) ของสารสกัดหยาบของเนื้อลูกประ

ส่วนของประ	ค่า Abs	mg GAE/g extract
เนื้อลูกประ	5.327	24.16

5. การทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ โดยวิธี DPPH radical scavenging assay

การทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ โดยวิธี DPPH radical scavenging assay โดยใช้ L-ascorbic acid เป็นสารมาตรฐาน พบว่าได้กราฟมาตรฐานของ L-ascorbic acid ($y = 0.682x + 33.894$, $R^2 = 0.9995$) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กราฟมาตรฐาน ascorbic acid

การทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ โดยวิธี DPPH radical scavenging assay ของสารสกัดสามารถคำนวณได้จากกราฟมาตรฐาน ascorbic acid โดยรายงานความเข้มข้นของสารสกัดหยาบมีฤทธิ์ยับยั้งอนุมูลอิสระได้ครั้งหนึ่ง inhibition concentration at fifty percent (IC_{50}) ได้ผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้น (R^2) ฤทธิ์ยับยั้งอนุมูลอิสระได้ครั้งหนึ่ง (IC_{50})

ส่วนที่ศึกษา	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้น (R^2)	IC_{50} (mg/L)
เนื้อลูกประ	0.9985	13.26
กรดแอสคอร์บิก	0.9995	23.62

ในการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ DPPH พบว่าสารสกัดหยาบ ethanol จาก IC_{50} เท่ากับ 13.26 mg/L ตามลำดับ และเมื่อทำการเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน ascorbic acid ที่มีค่า IC_{50} เท่ากับ 23.62 mg/L พบว่า เนื้อลูกประ สามารถต้านได้ดีกว่าสารมาตรฐานกรดแอสคอร์บิก

6. ผลการทดสอบการหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมด (total phenolic content) และการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบการหาปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดและการทดสอบฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ

ส่วนที่ศึกษา	DPPH IC ₅₀ (mg/L)	Phenolic mg GAE/g of extract
เนื้อลูกประ	13.26	27.69
กรดแอสคอร์บิก	23.62	-

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าสารสกัดจากเนื้อลูกประ ออกฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ (IC₅₀ = 13.2 (mg/L)) ได้ดีกว่ากรดแอสคอร์บิก (IC₅₀ = 23.62 (mg/L)) และมีสารปริมาณสารประกอบฟีนอลิกทั้งหมดโดยมีค่าเท่ากับ 27.69 mgGAE/g of extract

เนื้อลูกประสด

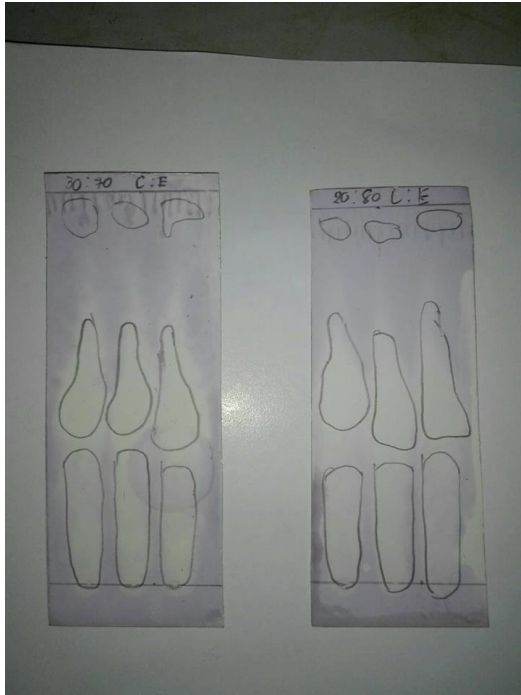
เนื้อลูกประที่อบแห้งแล้ว
นำมาแช่ในตัวทำละลายเอทานอล

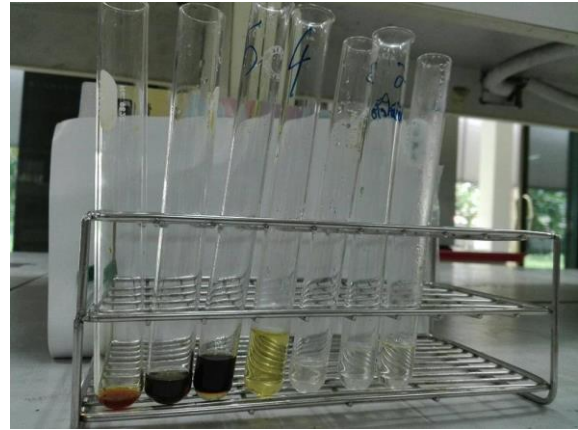
เครื่องระเหยแห้งด้วยระบบสุญญากาศ

สารสกัดหยาบจากเนื้อลูกประ

การทดสอบเบื้องต้นเพื่อดูการต้านอนุมูลอิสระ

การทดสอบทางพิษเคมี

หมายเหตุ : ให้ผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมส่งไฟล์ รูปภาพประกอบการดำเนินกิจกรรม โดยรวบรวมเป็น .zip (การตั้งชื่อไฟล์ให้ใช้หลักดังนี้ เลขที่โครงการตามแผนปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย-ชื่อกิจกรรม.zip เช่น โครงการที่8-กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ Service Learning.zip ทั้งนี้เนื่องจากจะทำให้ ชื่อไฟล์ไม่ยาวจนเกินไป) ส่งไปให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน เพื่อส่งต่อมายังกองนโยบายและแผนต่อไป

